

Uluslararası Hizmet Ticareti Genel Müdürlüğü

Abu Dabi Ticaret Müşavirliği
Dubai Ticaret Ataşeliği

Birleşik Arap Emirlikleri Bilişim Sektörü Pazara Giriş Rehberi (2024)

İçindekiler

BAE ÜLKE EKONOMİSİ	2
Genel Bilgiler ve Değerlendirme	2
Dış Ticaret ve Ekonomik Veriler	3
İş Ortamı.....	4
BAE ÜLKESİ BİLİŞİM SEKTÖRÜ	4
Bilişim Sektörü Ekonomi Verileri ve İstatistikler	5
Bilişim Sektörünü Etkileyen Faktörler (Siyasi, Kültürel, Hukuki, Finansal Faktörler).....	5
Alt Sektörel Değerlendirmeler	6
Yazılım.....	6
Dijital Oyun.....	6
Fintech.....	7
Yapay Zekâ ve Büyük Veri.....	8
Siber Güvenlik.....	9
Akıllı Şehirler ve Yeşil Dönüşüm	11
Telekomünikasyon, 5G, Bulut ve İletişim Hizmetleri	12
Diğer (Sadece bilişim ile ilgili).....	13
Türkiye için Fırsatlar ve Pazara Giriş Koşulları	13
BAE İŞ KURMA VE TİCARİ FAALİYETTE BULUNMA.....	14
Şirket Kurulumu.....	14
Şube Açma	15
Vize ve İzinler.....	15
Vergi Uygulamaları	16
BAE Ülkesinde Düzenlenen Bilişim Sektörü Fuar ve Etkinlikler	17
BAE Ülkesinde İş Birliği Yapılabilecek Kurum ve Kuruluşlar	17
BAE Ülkesinde İhaleler.....	18
Ofis Hizmetleri Veren Şirketler.....	19
Hukuki Danışmanlık Kuruluşları.....	19
Hızlandırıcı (Accelerator) Programlar.....	19
Firma Listeleri.....	20
TİCARET BAKANLIĞI BİLİŞİM SEKTÖRÜ DESTEKLERİ.....	21
Müşavirlik ve Ataşelikler İletişim Bilgileri.....	21
Bilişimin Yıldızları Programı	21
Müşavire Danışın Portalı	22

BAE ÜLKE EKONOMİSİ

Genel Bilgiler ve Değerlendirme

Başlıca Sosyal Göstergeler

Devletin Adı	Birleşik Arap Emirlikleri
Yönetim Şekli	Mutlak Monarşi (Yedi Emirlikten meydana gelen Federasyon)
Devlet Başkanı	Sheikh Mohammed bin Zayed Al-Nahyan (Abu Dhabi Emiri)
Başbakan	Sheikh Mohammed Bin Rashid Al-Maktoum (Dubai Emiri)
Bağımsızlık tarihi	2 Aralık 1971 (İngiltere'den)
Başkent	Abu Dhabi
Büyük şehirleri	Abu Dhabi, Dubai, Sharjah
Resmi Dil	Arapça (İngilizce yaygın olarak kullanılmaktadır)
Ülke Nüfusu (2023)	10,1 milyon (IMF)
Yüzölçümü (kara)	71.020 km ² (Dünya Bankası)
Döviz Kuru	1\$=3,67 AED (sabit)

2023 yılı itibarıyla nüfusu yaklaşık 10 milyondur. Nüfusun %84'ünü 15-64 yaş grubu oluşturmaktadır. 2016 yılında %1,6 düzeyindeki işsizlik oranı, 2022 yılında %2,8 seviyesine yükselmiştir. (Dünya Bankası)

Nüfusunun çoğunluğunu ülkede ikamet izniyle çalışan yabancılar oluşturmaktadır. Yabancıların %60'ını Uzak Asya (Hindistan, Pakistan, Bangladeş, Filipinler) kökenli, %18'ini İran ve Ortadoğu ülkeleri (Lübnan, Suriye, Mısır), %5'ini de bazı batılı ülkelere (Britanya, Almanya, Bulgaristan) çalışmaya gelenlerdir.

Küçük coğrafyası ve az yerli nüfusu ile BAE, şehir devleti ve ayrıca göçmen ülkesi görünümündedir. Ülke vatandaşları ise, ticaretin haricinde, genelde (%88 oranında) kamu kurumlarında memur olarak istihdam edilmektedir.

Britanya, Lübnan ve Mısır vatandaşları ise özel şirketlerde orta-üst düzey yönetici/danışman kadrolarında görev alabilmektedir. Öte yandan; son yıllarda istihdamda yabancı kişilerin yerini BAE vatandaşlarının alması fikrine giderek sıcak bakılmaktadır.

Dış Ticaret ve Ekonomik Veriler

Temel Ekonomik Göstergeler

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
GSYİH (Cari Fiyatlarla- milyar \$)	359	420	504	519	538	561	587	617
GSYİH Büyüme (Sabit Fiyatlarla- %)	-4,8	3,8	5,1	4,2	3,9	3,9	4	4,2
Kişi Başına Düşen Milli Gelir (Cari Fiyatlarla- \$)	36.285	41.205	47.793	48.263	49.303	50.607	52.199	54.096
Tüketici Fiyat Enflasyonu (Ort., %)	-2,1	0,2	5,2	3,6	2	2	2	2
Cari İşlemler Dengesinin GSYİH'ye Oranı (%)	5,9	11,4	14,7	12,5	9,6	7,8	6,8	6,4
Kamu borcu / GSYİH (%)	40	35	31	30	29	28	28	27

Kaynak: IMF (2022 Ekim)

2023 yılında 509 milyar dolar olacağı tahmin edilen GSYİH'nin 2024 yılında 536 milyar dolar olması beklenmektedir. Bu çerçevede, 196 ülke arasında dünyanın 32. büyük ekonomisidir. Ayrıca, 50.600 dolarlık kişi başına düşen milli gelir ile dünyada 20. sırada yer almaktadır. (IMF)

BAE, petrol ve doğalgaz zengini ülkedir. Petrol fiyatlarındaki değişiklikler ekonomik gelirini doğrudan etkilemektedir. Nitekim, global finansal kriz ve akabinde petrol fiyatının düşmesinden dolayı cari işlemler fazlası ve bütçe gelirleri azalmıştır.

Bütçe gelirlerini artırabilmek için, IMF ile de istişare edilerek, 2015 yılından itibaren (sıkı) mali ve parasal politikalarla bazı tedbirler yürürlüğe konulmuştur. Bu tedbirler; akaryakıt desteğine son vermek, kamu kuruluşlarına hibe ve kaynak transferlerini sınırlandırmak, faizleri yükseltmek, kamu harcamalarında tasarrufa gitmek, elektrik ve su tüketim fiyatlarına zam yapmak şeklinde olmuştur. Ayrıca, 2018 yılında %5 oranında KDV, 2023 yılında ise %9 oranında kurumlar vergisi uygulamaya konulmuştur.

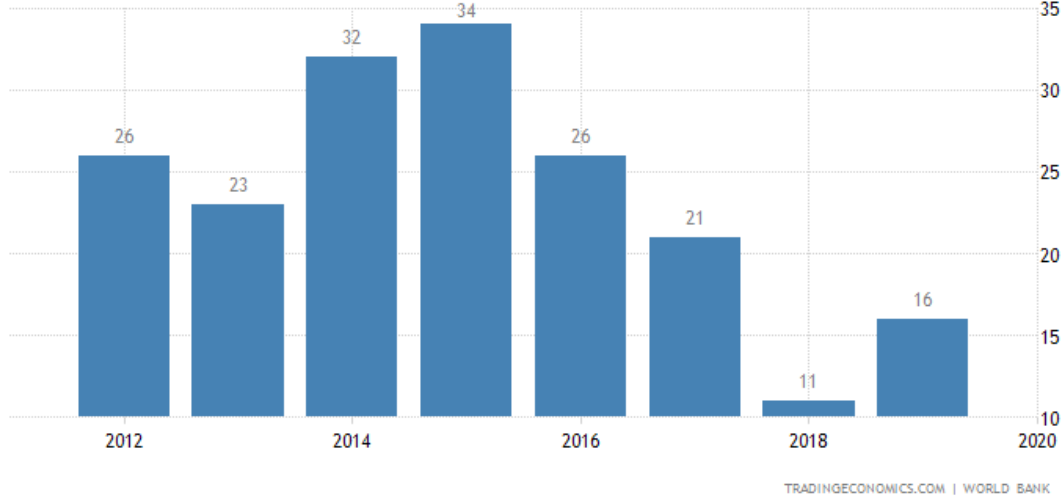
BAE Merkez Bankasının uluslararası rezervi (altın dahil), 2009 yılındaki 26 milyar dolar seviyesinden, 2022 yılında 138 milyar dolara kadar yükselmiştir. (Dünya Bankası)

2022 yılı GSYİH'si içinde tarım sektörünün payı %1, sanayinin (inşaat dahil) %51 ve hizmetler sektörünün %47'dir. İmalat sektörünün payı ise %10'dur. (Dünya Bankası)

İş Ortamı

Dünya Bankası'nın "Doing Business 2020" Raporuna göre, BAE, iş yapma kolaylığı bakımından bir önceki yıla nazaran sıralamada düşüş göstererek 11. sıradan 16. sıraya gerilemiştir.

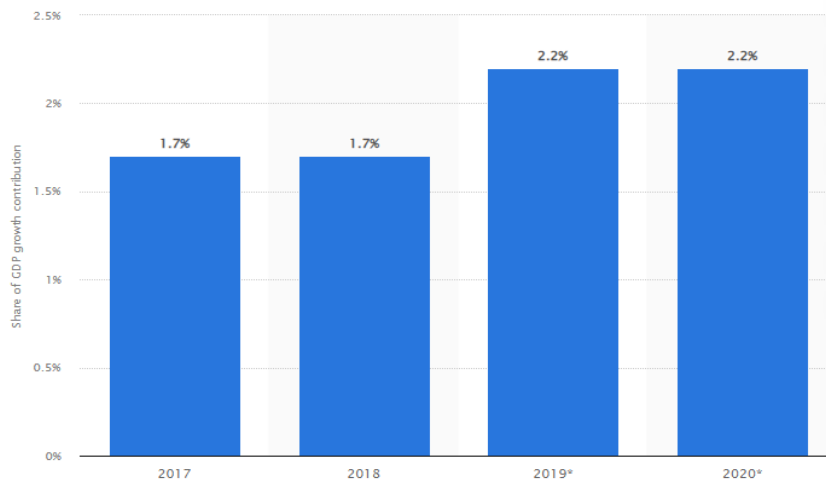
BAE'deki İş Yapma Kolaylığı (2012-2020)

BAE ÜLKESİ BİLİŞİM SEKTÖRÜ

MENA bölgesinin önde gelen ticaret ve iş merkezlerinden olan BAE, bilişim sektörü için de rekabetçi bir pazar olma özelliğini taşımaktadır. BAE hükümetinin genel olarak ortaya koyduğu politika ile Emirlikler bazında ortaya konulan vizyonlar BAE'nin önümüzdeki dönemde bilişim sektöründe önemli atılımlar gerçekleştireceğini göstermektedir.

BAE'deki Bilişim Sektörünün Ülkenin GSYİH'sine Katkısı (2017-2020)

Details: United Arab Emirates; Macrobond; Oxford Economics; Atradius; 2017 to 2018

© Statista

BAE tarafından kurulan bazı serbest ticaret bölgeleri bilişim sektöründe uzmanlaşarak yüksek teknoloji ve inovasyon merkezi olarak faaliyet göstermektedir. Bunlardan en önemlileri Dubai Internet City (1999) ile Dubai Silicon Oasis (2005) serbest ticaret bölgeleridir. **Her iki bölge de girişimcilere %100 olarak kendi firmalarına sahip olma imkânı ile 50 yıl boyunca gelir ve kurumlar vergisinden muaf olma imkânı sağlamaktadır.** Ayrıca, firmalara 50 yıl süreyle %100 ithalat ve ihracat vergi muafiyeti, sermaye ve karların %100 geri dönüşü imkanları da sağlanmakta olup, bu süre yenilenebilmektedir. Dubai Internet City IBM, Cisco, Oracle ve Microsoft gibi çokuluslu şirketlere ev sahipliği yaparken Dubai Silicon Oasis Dubai Teknoloji Girişim Merkezi'ne ev sahipliği yapmaktadır. Bu

Uluslararası Hizmet Ticareti Genel Müdürlüğü

bölgelerde sağlanan avantajlar BAE'yi – özellikle de Dubai- tüm Orta Doğu ve Kuzey Afrika'ya hizmet veren işletmeler için tercih edilen konum haline getirmekte ve aynı zamanda özel sektörün bilişim sektörlerine olan talebini de artırmaktadır.

2025 Dijital Devlet Stratejisi (The UAE Digital Government Strategy 2025) ile 2025 yılına kadar dijital devlet yapısına tam geçiş planlanmaktadır.

Geliştirilen “SmartPass” sistemi ile tüm devlet hizmetleri dijital bir çerçeve kazanmaktadır.

Ulusal Yapay Zekâ Stratejisi 2031, BAE'yi 2031 yılına kadar yapay zekâda küresel bir lider olarak konumlandırmayı ve kritik alanlarda yapay zekâyı kullanan entegre bir sistem geliştirmeyi amaçlamaktadır.

Ulusal Siber Güvenlik Stratejisi ile vatandaşlara dijital dünyaya güvenli bir şekilde katılmaları için güven sağlamak, siber güvenlikte girişimcilik kültürünü teşvik etmek ve ülkenin kritik bilgi altyapısı varlıklarını korumak amaçlanmaktadır.

Devletin telekomünikasyon firması olan Etisalat, 6G ekosisteminin temel yapı taşları olan uluslararası standartları araştırmak ve geliştirmek suretiyle 6G'nin gerçekleştirilmesi için önemli çabalar sarf ettiğini açıklamıştır.

Açıklanan stratejilere ve ortaya konulan hedeflere bakıldığında; bilişim sektöründe BAE'nin küresel bir aktör olmaya çalıştığı ve bu misyon için önemli bütçeler oluşturduğu görülmektedir. Hem kamu tarafı hem de özel sektör hızlı bir biçimde teknolojik gelişmeleri benimseyerek inovasyon, veri kullanımı, dijital dönüşüm gibi konularda küresel gelişmeleri takip etmektedir. Özellikle yapay zekâ, IoT, siber güvenlik, akıllı hizmetler, bulut bilişim konularında BAE'deki harcamaların artacağı tahmin edilmektedir.

Bilişim Sektörü Ekonomi Verileri ve İstatistikler

2019 yılında bilişim sektörü için 9,9 milyar dolarlık bir finansman sağlandığı ve 2024 yılında bilişim sektöründe yapılacak harcamaların 23 milyar dolara ulaşmasının tahmin edildiği, yazılım/uygulama sektörünün 2020-2024 döneminde %11'lik yıllık bileşik büyüme oranına sahip olacağı, IoT sektöründe yapılan harcamaların 2020 yılında 37 milyar dolar olarak gerçekleştiği, yapay zekâ sektöründeki harcamaların 2025 yılı itibarıyla 368,3 milyon dolara ulaşacağı, telekom hizmetleri kapsamında 2019 yılında 8,77 milyar dolar harcama yapıldığı, devlet kurumları için siber güvenlik standartlarının benimsendiği ve bu kapsamda 2022-2026 dönemi için 79 milyar dolarlık bir bütçe açıkladığı, kamusal bulut hizmeti piyasasının 2020 yılında 645,32 milyon dolara ulaştığı, BAE bulut bilişim pazarının 2020 yılından 2027 yılına %38,2'lik yıllık bileşik büyüme oranına sahip olacağı, BAE'nin bulut bilişim harcamasının 2022 yılında 1,8 milyar dolar olarak gerçekleşmesinin tahmin edildiği, 3 boyutlu baskı pazarının 2017-2030 döneminde %60'lık yıllık bileşik büyüme oranına sahip olacağı ve sektörün 2025 yılında 600 milyon dolarlık büyüklüğe ulaşacağı ifade edilmiştir.

Bilişim Sektörünü Etkileyen Faktörler (Siyasi, Kültürel, Hukuki, Finansal Faktörler)

Bilişim sektörüne ilişkin durum BAE hükümeti ve Emirliklerin politika belgeleri ve ortaya koymuş oldukları vizyonlar doğrultusunda şekillenmektedir. BAE hükümetinin ve Emirliklerin bütün hizmetleri dijitalleştirme amaçları ile yalnızca bölgesinde değil küresel ölçekte de bilişim sektörünün önemli bir oyuncusu olma hedefleri BAE'nin bilişim sektörü talebini canlı tutmaktadır.

Devlet hizmetlerinin dijitalleştirilmesi gelişmektedir. Hükümet, 2026'ya kadar akıllı şehirler geliştirmeyi, devlet işlemleri için blok zinciri teknolojisini kullanmayı ve bir Dördüncü Sanayi Devrimi Merkezi başlatmayı planlamaktadır.

Bilgi ve iletişim teknolojisi (BİT) dahil olmak üzere hizmetlere olan talep, Rusya'nın Ukrayna'yı işgalinin ardından artan petrol fiyatlarıyla beraber 2022-23'te BAE'de pozitif şekilde etkilenmiştir. Hükümetin, koronavirüs pandemisinden etkilenen ekonomiyi toparlamak ve ekonomik çeşitlendirme çabalarını güçlendirmek için daha fazla mali alanı vardır.

İnternet erişimi ve bant genişliğinin nispeten yüksek maliyeti ve siber güvenlik risklerine maruz kalınması BAE bilişim sektörünün zorlukları olarak ortaya çıkmaktadır.

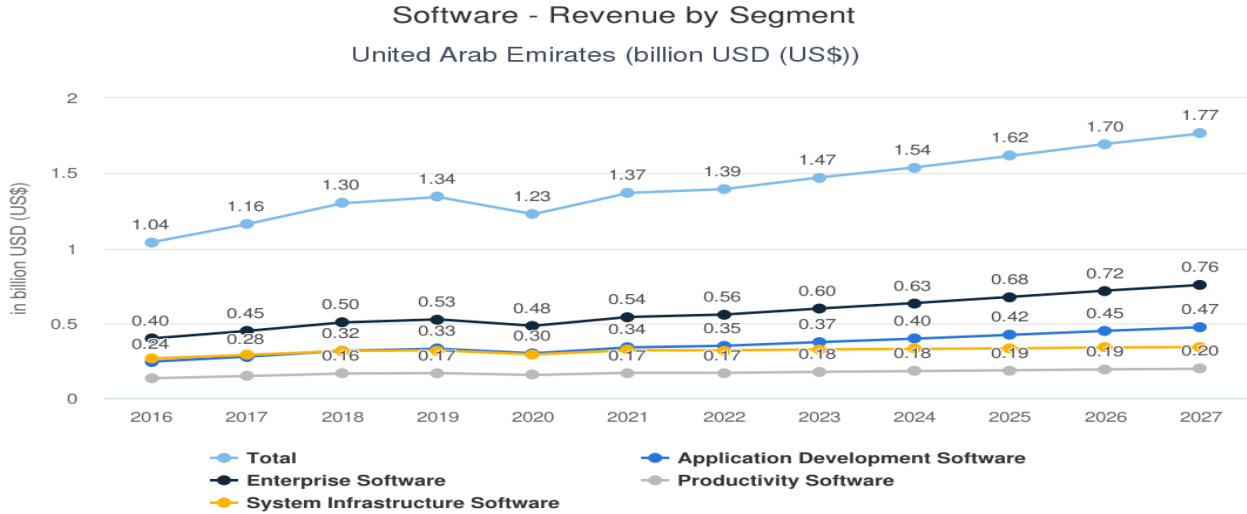
Alt Sektörel Değerlendirmeler

Yazılım

Ülkede dijitalleşme adımlarının yıllar içinde hız kazanmasıyla birlikte yazılım sektörü gelirinin 2023'te 1,47 milyar dolara, 2027'de ise 1,77 milyar dolara ulaşması beklenmektedir.

Ülkedeki yazılım cirosunda en büyük pay sahibi girişimcilik yazılımları iken bunu uygulama geliştirme yazılımları ve sistem altyapı yazılımları takip etmektedir.

BAE'de Yazılım Sektörü Ciroları

Sources: Statista, Financial Statements of Key Players, National statistical offices

statista

Bölgede en çok kullanılan bilgisayar işletim sistemi %75,08'lik pay ile Windows iken ikinci sırada %17,08'lik bir pay ile macOS X yer almaktadır.

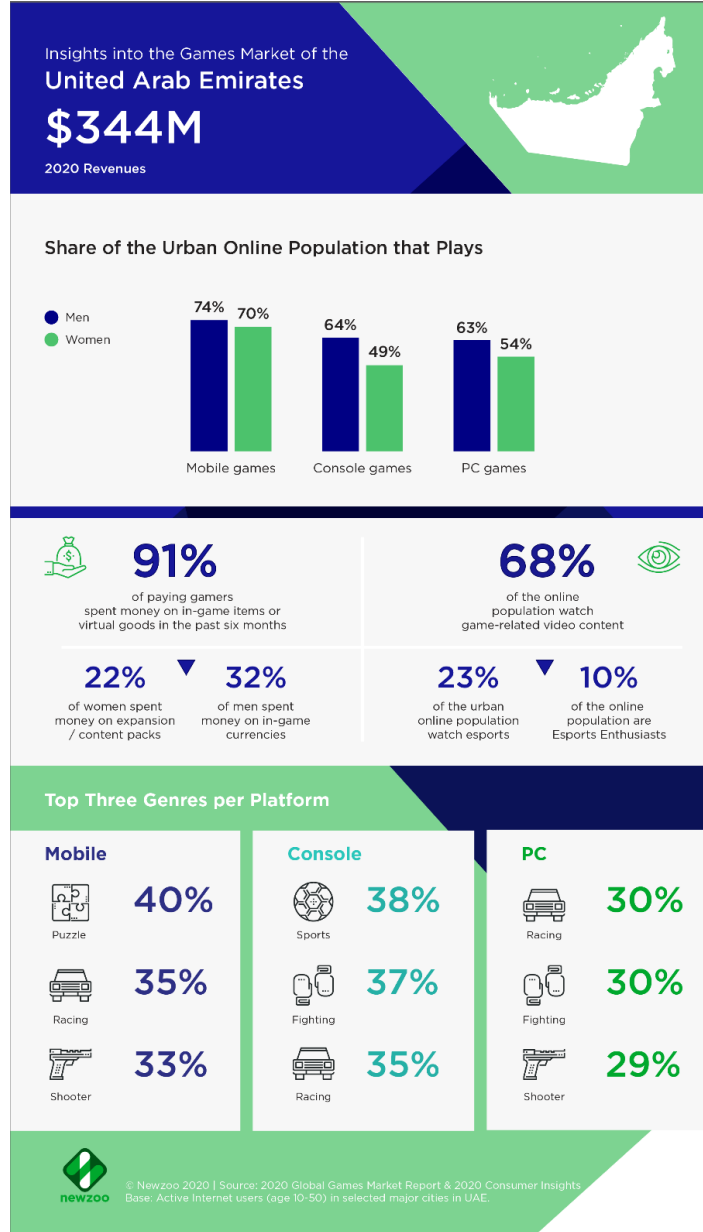
Telefon işletim sistemi olarak %74,09 oranla Android tercih edilirken IOS işletim sisteminin tercih edilme oranı %25,63'tür.¹

Dijital Oyun

Bölgede dijital oyun pazarında en yüksek potansiyele sahip ülkeler olan Suudi Arabistan, BAE ve Mısır'daki oyun sektörü gelirlerinin 2025 yılında 3,1 milyar dolar olacağı tahmin edilmektedir. BAE'nin 2020 yılında bu sektörden elde ettiği gelirse 344 milyon dolardır.

¹ StatCounter

BAE'nin Oyun Sektöründeki Bilançosu (2020)

BAE, kişi başına en yüksek oyun harcamasına sahip ülkedir. BAE nüfusunun yaklaşık üçte biri 25 yaşın altında olup, kullanıcılar haftada ortalama olarak 14 saat oyun oynamak için harcamaktadır.

Bu alandaki potansiyelini değerlendirmek isteyen BAE hükümeti, Twofour54 ve Ras Al Khaimah Ekonomik Bölgesi gibi yaratıcı çabaları destekleyen serbest bölgelerin geliştirilmesine destek vererek yayın destek hizmetleri, dijital medya hizmetleri ve etkinlik yönetimi hizmetlerine ek olarak e-oyun hizmetlerinin de gelişmesine katkı sağlamaktadır.

Fintech

BAE, Ortadoğu ve Kuzey Afrika bölgesinin fintech pazarına liderlik etmekte olup, fintech marketinin 2022 yılı sonu itibarıyla 2,5 milyar ABD doları seviyesine ulaştığı tahmin edilmektedir. Dünyanın önemli finans kuruluşları tarafından fintech pazarına yatırımlar artmakta olup, bu kapsamda MENA bölgesinde ve BAE'de fintech firmalarının sayılarında artış görülmektedir. Dijital bankacılık, varlık yönetimi,

havaleler ve ödemeler, fintech endüstrisinin önemli segmentleri olup, bu segmentler BAE özelinde de önemli fırsatlar barındırmaktadır.

BAE Fintek Alt Sektörleri

UAE Fintech Landscape

Fintech Map UAE 2021

FINTECH
MIDDLE EAST
fintechnews.ae

Sources: Fintechnews Middle East

BAE, sahip olduğu ekonomik güç ve dünyaya açılma isteğinden dolayı Fintek sektörüne önemli yatırımlar yapmakta olup, ilerleyen dönemlerde bu yatırımların devam etmesi beklenmektedir.

Yapay Zekâ ve Büyük Veri

Yapay zekânın 2030 yılına kadar ulusal GSYİH'nin neredeyse %14'üne (96 milyar \$) katkıda bulunacak bir rol oynayacağı; yapay zekânın BAE ekonomisine katkısının 2018-2030 yılları arasında %33,5 oranında büyüyeceği tahmin edilmektedir. Yapay zekâ, BAE hükümetinin ekonomisini çeşitlendirme ve bir bilgi ekonomisi olma konusundaki iddialı planlarının önemli bir parçası olarak görülmekte olup, ilk Yapay Zekâ Bakanı'nın ataması yakın zamanda gerçekleştirilmiştir. Yapay zekâ uygulamaları ilk etapta eğitim, sağlık, uzay, ulaşım, finans, enerji, perakende, kamu ve havacılık gibi sektörlerle entegre edilmeye başlanmıştır.

Yapay Zekânın (YZ) hayati bir rol oynadığı dijitalleşme, otomasyon ve yenilik çağı hüküm sürmektedir. Birleşik Arap Emirlikleri (BAE), ülkede istenen akıllı ekonomi ve büyük sanayileşme hedeflerine ulaşmak için ekonomisini, yönetimini, toplumu, eğitimi, konut sektörünü ve hizmetlerini yeniden şekillendiren yapay zekâyı (YZ) etkili şekilde kullanmaktadır.

BAE'nin yapay zekâ stratejileri, yeni neslini Mars'ın bile ötesine geçirmeye/düşünmeye hazırlıyor. Bölgede ve dünyada Yapay Zekâ Bakanlığı'na sahip ilk ülkedir. Ayrıca, ilk YZ üniversitesi Eylül 2020'de BAE'de kurulmuş ve işlevsel hale gelmiştir.

BAE Yapay Zekâ bakanı Hussain Ebrahim Al Hammadi, YZ'nin eğitiminin çok önemli bir unsuru olduğunu ifade etmektedir. "First Global Challenge" gibi etkinliklerin gençliğe ilham verdiğini söylemektedir. Dubai'deki First Global Challenge 2019'a katılırken, BAE eğitim sisteminin gerçek yaşam sorunlarını çözmek için YZ'nin "stratejik önemini" öngörmüştür. Tüm dünyadan binlerce öğrenci BAE'de devam eden uluslararası yarışmalara katılmaktadır.

Uluslararası Hizmet Ticareti Genel Müdürlüğü

Al Hammadi, YZ'yi anaokulundan itibaren öğretilmesi gereken temel bir konu olduğunu düşünmekte ve buna uygun olarak müfredatların değiştirilmesi için aktif çaba gösterildiğini ifade etmektedir. Söz konusu müfredatta yer alan en kritik dersin ismi ise 'Tasarım ve Teknoloji' dersleridir. Öğrenciler, derste kodlamanın temellerini öğrenmekte ve Emirlik genelinde yer alan gerçek hayat problemlerini çözmeye çalışmaktadırlar.

Son sınıflarda yer alan öğrenciler, Python'un en son versiyonunu öğrenmekte ve Bilgisayar Bilimi dersinin bir parçası olarak uygulamalı projeleri tamamlamaktadırlar. Al Hammadi, BAE'nin 16 Ekim 2019'da dünyadaki ilk lisansüstü düzeyde araştırma tabanlı YZ Üniversitesi olan Mohammad Bin Zayed Yapay Zekâ Üniversitesi'ni (MBZUAI) başlattığını belirtmiştir.

Dubai'deki YZ operasyonlarını organize eden "Dubai Future Foundation" CEO Yardımcısı ve Operasyon Direktörü Abdul Aziz Al Jaziri, YZ'nin BAE'nin gelecekteki hedefleri için vazgeçilmez olduğunu söylemiştir. BAE yönetimi, YZ ile robotiğin el ele gittiğine inanmakta ve tüm süreçleri buna uygun yürütmektedir.

Dünyanın dört bir yanından başvurular MBZUAI'ye gönderilmektedir. BAE'de yapay zekaya adanmış dünyanın ilk üniversitesi için işe alım süreci başlamıştır. Sayısız öğretim elemanı, Eylül 2020'den itibaren Mohamed bin Zayed Yapay Zekâ Üniversitesi'ne katılmak için başvuruda bulunmaktadır. Abu Dabi'nin Masdar şehrinde bulunan üniversite, çoğunluğu BAE, Suudi Arabistan, Cezayir, Mısır, Hindistan ve Çin'den olan başvuruları almaktadır.

MBZUAI, yapay zekâ araştırmalarında birinci sınıf bir güç olarak rolünü pekiştirirken, makine öğrenimi, bilgisayarla görme ve doğal dil işleme dahil olmak üzere gelecekteki kariyer gelişimi için çok önemli olacak YZ alanlarında yüksek lisans ve doktora düzeyinde programlar sunmayı planlamaktadır.

Elektriğin icadı, demiryolu ve akıllı telefonlar dünyayı değiştirmiştir. Devlet Bakanı ve MBZUAI mütevelli heyeti başkanı Dr Sultan Al Jaber, YZ'nin daha büyük bir toplumsal ve ekonomik dönüşüme yol açabileceğini söylemiştir.

2017'de BAE hükümeti, uzay, yenilenebilir enerji, su ve eğitim dahil olmak üzere dönüştürmeyi amaçladığı sekiz sektörü daha verimli hale getirmek için akıllı teknolojiyi kullanma planlarını ana hatlarıyla belirten "BAE 2031" etiketli bir YZ stratejisi (UAE Strategy for Artificial Intelligence) açıklamıştır. BAE, Arap dünyasında günlük yaşamının her alanında yapay zekâ kullanan ilk ülke olarak konumlanmaktadır.

Siber Güvenlik

BAE'nin enerji, petrol, gaz ve havacılık endüstrisindeki jeopolitik konumu ve dünya ekonomisi için önemi, BAE'yi siber saldırıların hedefi haline getirmekte olup, bu durum ülkedeki siber güvenlik pazarını önemli kılmaktadır. Körfez ülkeleri içerisinde en yüksek sayıda kötü amaçlı yazılım vakası BAE vatandaşları tarafından rapor edilmektedir. Hükümet, kritik sektörlerdeki devlet kurumları için bir kılavuz olarak BAE Bilgi Güvencesi Standartlarını uygulamaya koymuştur. BAE'de kritik altyapı olarak tanımlanan tüm devlet kurumları ve işletmeler için bu standartlara uyum zorunludur. Uluslararası BT güvenlik firmaları ülkedeki varlıklarını genişletirken, birçok yerel oyuncu artan talepten yararlanmak için siber güvenlik alanında iş birlikleri geliştirmektedir.

BAE'nin Siber Güvenlik Market Büyüklüğü (2017-2027)

Diğer taraftan, Dubai hükümeti tarafından beş ana başlığı içeren Dubai Siber Güvenlik Stratejisi yayınlanmış olup, söz konusu stratejide kamu farkındalığı yoluyla siber-akıllı bir ulus olma, araştırma yoluyla yenilik, kullanıcı siber güvenliği (gizlilik ve mahremiyet), siber dayanıklılık (herhangi bir bilginin kesintisiz olarak erişilebilirliğinin sürdürülmesi) ve siber uzay alanında ulusal ve uluslararası iş birliği başlıkları yer almaktadır.

Siber güvenlik saldırıları günümüzde giderek daha karmaşık hale gelmekte ve işletmelerin sistemlerinin, operasyonlarının ve verilerinin potansiyel siber tehditlerden korunmasını sürekli olarak sağlamalarını zorunlu kılmaktadır. [Symantec'in](#) Baş Teknoloji Sorumlusu [Dr Hugh Thompson'a](#) göre, siber güvenlik sürekli gelişiyor ve beş yıl önce etkili olan sistemlerin günümüzde etkili olduğunu söylemek mümkün değildir.

Verilere göre önümüzdeki birkaç yıl içinde dünya çapında yaklaşık 24 milyar internet bağlantılı cihaz kurulacaktır. Bu rakamlar, sistemdeki açıkların da büyüyeceği manasına gelmektedir. Dijital teknolojilerin yaygınlaşması, Orta Doğu ve Afrika bölgesinde siber güvenlik pazarını yönlendiren ana faktör olmuştur. Ocak ve Mart 2019 arasında yalnızca Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) 1,1 milyon kimlik avı örneği ve 23 milyon kötü amaçlı yazılım örneği yaşamıştır. Kaspersky Lab raporuna göre, bölgenin kripto madenciliği kötü amaçlı yazılımlarında 3,16 milyon ve kimlik avında 5,83 milyon saldırıyla karşı karşıya olduğu bilgisi yer almaktadır. Bu durumlardan dolayı, BAE'de siber güvenlik teknolojilerine yapılan harcamalar önemli ölçüde artmıştır. Orta Doğu ve Afrika siber güvenlik pazarının 2025 yılına kadar 66,5 milyar ABD dolarına ulaşacağı tahmin ediliyor.

Suudi Arabistan, kurumları aracılığıyla siber güvenliği yasalılaştırarak ve uygulayacak siber güvenlik yeteneklerini güçlendirmeyi hedeflemektedir. Ülkenin ayrıca siber güvenlik çerçevesini güçlendirmek için önemli yatırımlar alması beklenmektedir. Siber güvenlik alanında daha fazla iş yapma umudu olan firmalar, genç siber güvenlik uzmanlarını işe almaya ve onları eğitmeye başlamıştır. Bazı şirketler, gelecekteki yetenekleri güvence altına almak için stajlar, mentorluklar ve eğitim programları aracılığıyla yerel üniversitelerle ortaklık kurmaya da başlamıştır.

Akıllı Şehirler ve Yeşil Dönüşüm

Petrol bağımlılığından uzaklaşmak için, sıfırdan akıllı şehirler inşa etmek ve mevcut şehirlerdeki altyapıyı iyileştirmek amacıyla akıllı şehirlere ilişkin projelere önemli yatırımlar yapılmaktadır. Bu çerçevede, Digital Dubai Authority projesi, Dubai'yi dünyanın en akıllı ve en mutlu şehrine dönüştürmek amacıyla kurulmuştur. Ayrıca, Kağıtsız Dubai Stratejisi hükümetin devlet işlemlerinin %98'inden fazlasını dijital olarak gerçekleştirmesine yardımcı olmuştur.

Diğer taraftan, halka açık Wi-Fi, elektrikli araç şarj istasyonları, canlı trafik izleme ve Yol ve Ulaşım Kurumu için bir e-Cüzdan sağlanmasına yönelik akıllı şehir uygulamaları yürütülmektedir. İlaveten, "akıllı" bina etrafında dönen büyük ölçekli altyapı projelerine yapılan kamu sektörü yatırımlarının önümüzdeki dönemde artacağı öngörülmektedir. Abu Dabi ve Dubai, Orta Doğu ve Kuzey Afrika bölgesindeki en akıllı şehirler olarak sıralanmıştır.

BAE Hükümeti, çevreyi korurken sürdürülebilir kalkınmayı sağlamayı, ayrıca ekonomik ve sosyal kalkınma arasında dengeyi korumayı amaçlamaktadır. Abu Dabi ve Dubai akıllı ve sürdürülebilir şehir sistemleriyle alakalı planlamalarını devam ettirmektedir.

Akıllı şehirler sıralamasında, Abu Dabi 28. sırada yer alırken, Dubai 118 şehir arasında 29. sırada yer almaktadır. 2020 ile karşılaştırıldığında, her iki emirlik de dünya çapında 14 sıra yükselmiştir.

Abu Dabi'nin 2030 Ekonomik Vizyonu, ekonomisinin temelini doğal kaynaklardan bilgi, inovasyon ve en son teknolojilerin ihracatına kaydırmayı hedeflemektedir. Bu strateji boyunca ileriye doğru atılan büyük bir adım, akıllı bir şehir geliştirmektir.

Çevreyi korurken uygun altyapıyı geliştirmek, 2030 Abu Dabi Ekonomik Planı'nda üçüncü öncelik alanını oluşturmaktadır. Hükümet, Emirlik'in kasaba ve şehirlerinde, birinci sınıf trafik ve ulaşım sistemleriyle tamamlanmış, profesyonelce tasarlanmış ve iyi yönetilen bir kentsel çevrenin gelişmesini sağlamayı hedeflemektedir. Masdar Şehri, bölgesel ve küresel olarak akıllı, sürdürülebilir bir şehir örneğidir.

2006 yılında Abu Dabi, Masdar Şehri'nin planlamasına başlatmıştır. Masdar'ın ana planı aşağıdakiler gibi bileşenleri içermektedir:

- Verimlilik kazanımlarını maksimize ederek güneş enerjisinin optimizasyonu
- Minimum ulaşım kullanımı sağlayarak şehir yaşamının tüm yönleriyle entegrasyonu
- İnşaat ve binaların yüksekliğini sınırlamak
- Verimli bir ekosistem ve çevreye duyarlı bir şekilde yüksek yaşam kalitesi sağlamak

Masdar şehri, Orta Doğu'da sürdürülebilir bir şehir inşa etmek için yapılan ilk girişimi temsil etmektedir. Masdar şehri, enerji, su ve atık üretimini azaltmayı hedeflemektedir. Şehir için teknolojinin, mimari tasarımların ve güneş enerjisinin bir kombinasyonu kullanılmaktadır. Minimum enerji kullanmak, çevreyi korumak için birincil adımlarından biridir. Örneğin, düşük debili duşların ve akıllı su sayaçlarının kullanılması su israfının azaltılmasını sağlamaktadır. Ayrıca, yüksek verimli cihazların kullanımı enerji koruma rolünü üstlenmektedir. Masdar şehri, ülkeleri sürdürülebilir bir enerji geleceğine geçişlerinde destekleyen hükümetler üstü bir kuruluş olan Uluslararası Yenilenebilir Enerji Ajansı'nın genel merkezine ev sahipliği yapmaktadır.

Desert Rose City, Dubai-Al Ain yolu boyunca Al Ruwayyah bölgesinde yükselecektir. Çöl gülü çiçeği şeklindeki tasarımı elektrik tüketimini azaltmaya yardımcı olacaktır. Kendi üreteceği yenilenebilir enerjiyle çalışacaktır, ayrıca atık geri dönüşüm tesisi de olacak şehrin tüm dünyadan ilgi çekmesi beklenmektedir.

Telekomünikasyon, 5G, Bulut ve İletişim Hizmetleri

BAE, Orta Doğu'daki en büyük veri merkezlerinden birisidir. Bu segmentte 2026 yılına kadar 1 milyar dolara kadar ek yatırım yapılması beklenmektedir. 2019 yılında Microsoft, Dubai ve Abu Dabi'de iki bulut alanı kurmaya yönelik çalışmalarını başlatmıştır.

BAE hükümetinin bulut bilişim alanındaki artan yatırımları ve güçlü teknolojik altyapısı ile sektörün önümüzdeki yıllarda genişlemeye devam etmesi beklenmektedir.

BAE 5G ağını başlatan Arap yarımadasındaki ilk; dünya çapındaki dördüncü ülke olmuştur. Ülkenin önde gelen telekom şirketleri Du ve Etisalat, 2019 yılında 5G ağlarını müşterilerinin hizmetine sunmuştur. 2023 yılı sonuna kadar bölgede 16 milyon 5G akıllı telefonun faaliyete geçtiği tahmin edilmektedir. Diğer taraftan, Etisalat tarafından 5G'den yaklaşık 100 kat daha hızlı olacağı tahmin edilen 6G projesinin hayata geçirilmesinin hedeflendiği belirtilmiştir.

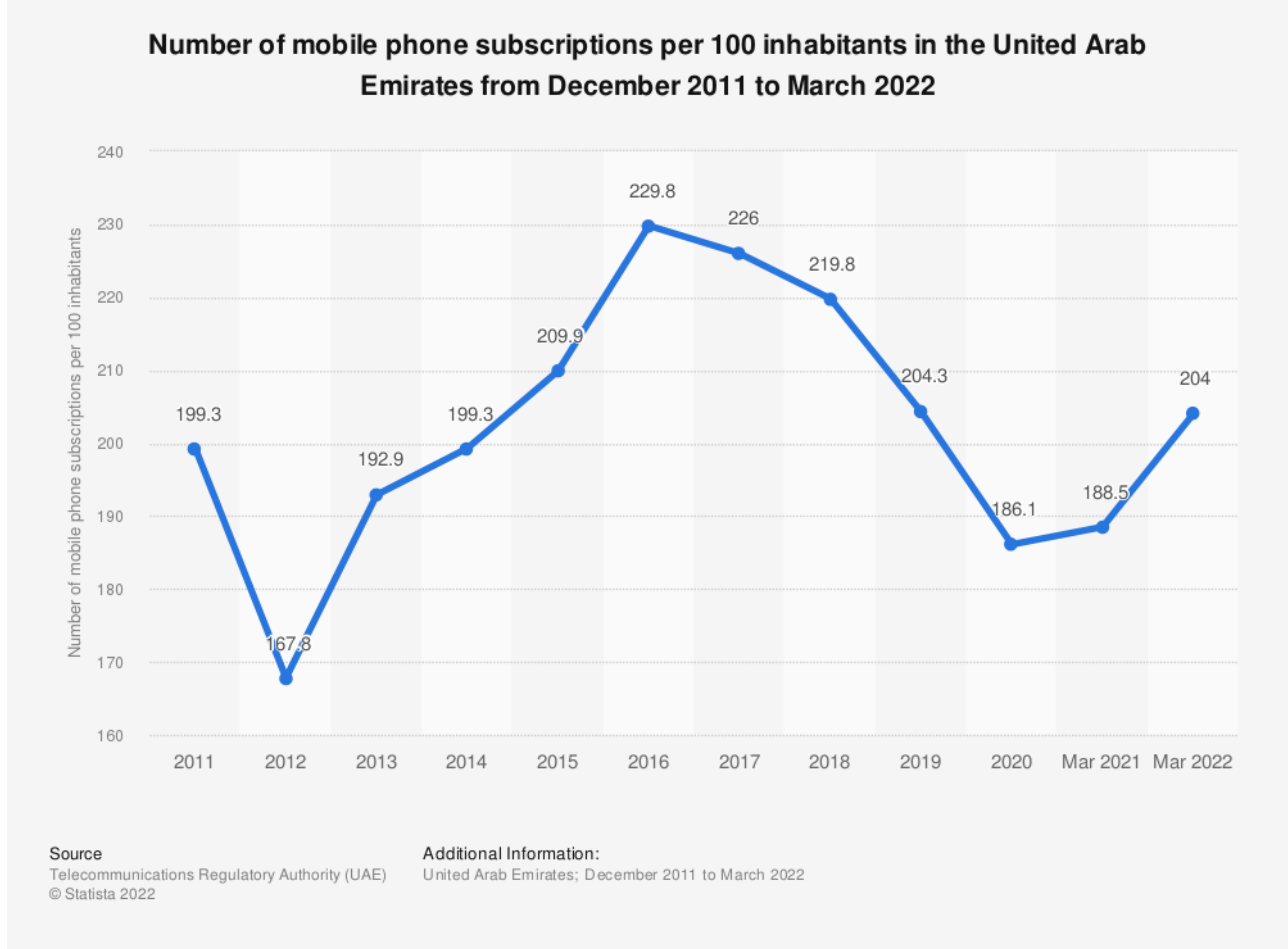
Emirates Telekomünikasyon Grubu Şirketi (Etisalat) ve Microsoft, stratejik ortaklıklarının bir parçası olarak Azure Çoklu Erişim Uç Bilgisayarı ile yeni 5G teknolojilerinin önünü açmak için güçlerini birleştirmiştir.

Emirlik merkezli telekomünikasyon hizmetleri sağlayıcısı, bir basın açıklamasında, Microsoft'un dijital suç birimi (DCU) ile yeni iş birliğinin, hızla artan tehdit istihbaratı talebini karşılamak için bölgedeki dijital güvenliği daha da güçlendireceğini söylemiştir.

Ortaklık, işletmelerin sektör çözümlerine kavuşması için 5G uç bilgi işlem tak ve çalıştır altyapısından faydalanması adına Etisalat Core Orchestration ve Azure ARM'nin imkanlarından yararlanmaktadır.

Uç bilgi işlem teknolojisi, birçok sektörde devrim yaratmayı, gecikmeyi azaltmayı ayrıca hızlı ve güvenli 5G, IoT ve YZ uygulamaları sunmak adına tüm uygulamaların hizmete sunulmasını amaçlamaktadır.

Her 100 Kişi için Mobil Hat Üyeliği Sayısı

Her ne kadar son yıllarda abonelik sayısı düşmüş olsa da mobil hat üyeliği için BAE’de bir yükseliş trendinin başladığını görmek mümkündür. 2022 Mart itibarıyla neredeyse her iki kişiden birinin mobil hattı bulunmaktadır.

Diğer (Sadece bilişim ile ilgili)

SpeedTest’in Temmuz 2022’de yayımladığı endekse göre sabit geniş bant indirme hızında ülke, 126,70 Mbps’lik medyan indirme hızıyla 182 ülke arasından 11. sıradadır. Aynı endekste mobil indirme hızında 120,35 Mbps’lik medyan indirme hızıyla 140 ülke arasından 1. sıradadır.²

Türkiye için Fırsatlar ve Pazara Giriş Koşulları

BAE, teknoloji ve bilişim alanında büyümeye devam etmektedir. Hem kamu sektörü hem de özel sektör son teknoloji çözümleri benimseyerek modernleşmeye ve küresel anlamda inovasyon, veri kullanımı, dijital dönüşüm ve teknolojik ilerleme dalgasını yakalamaya çalışmaktadır. BAE hükümeti tarafından ortaya konulan iddialı hedefleri içeren vizyon belgeleri (2025 Dijital Devlet Stratejisi, Ulusal Yapay Zekâ Stratejisi 2031, Abu Dabi Vizyon 2031, BAE AI vizyonu 2031, vb.) kapsamında önemli bütçeler ayrıldığı bilinmektedir.

Özellikle bulut bilişim, veri analitiği, siber güvenlik ve IoT ile ilgili çözümler kapsamında büyük endüstrilerden gelen talepler olmak üzere, yazılım ve hizmetlere olan talebin orta vadede bilişim harcamalarının artmasına yol açması beklenmektedir. Bilişim piyasanın güçlenmesiyle ortaya çıkacak

² <https://www.speedtest.net/global-index>

gelişmiş kullanıcılar ile kurumsal ve ticari sektörlerden gelen taleplerin donanım sektörüne olan talebi de artırdığı düşünülmektedir.

BAE tarafından kamu sektörü, bankacılık, sağlık, enerji, tedarik zinciri ve ağırlama konuları bilişim sektörü kapsamında stratejik alanlar olarak değerlendirilmektedir. Siber güvenlik, yazılım, donanım, IoT, yapay zekâ, büyük veri ve bulut hizmetleri ise bilişim sektöründe önümüzdeki dönemde büyüme trendinde olması beklenen alt sektörler olarak görülmektedir.

Açıklanan stratejilere ve ortaya konulan hedeflere bakıldığında; bilişim sektöründe BAE'nin küresel bir aktör olmaya çalıştığı ve bu misyon için önemli bütçeler oluşturduğu görülmektedir. Bu kapsamda, BAE pazarı ülkemiz bilişim sektörü için önemli fırsatlar barındırmaktadır.

BAE İŞ KURMA VE TİCARİ FAALİYETTE BULUNMA

Şirket Kurulumu

2021 Haziran ayına kadar BAE'de uzun dönemli faaliyet göstermek isteyen yabancılar tarafından tercih edilen şirketleşme türü olan "Limited Liability Company"ler (LLC) en az 2 (ortaklardan birisi yabancı ise), en çok 50 ortakla kurulabilmekte olup, yabancılar şirket hisselerinin en fazla %49'una sahip olabilmekteydi. Bu kapsamda, BAE'de LLC formunda şirket kurmak isteyen yabancıların, öncelikle "sponsor" olarak tabir edilen yerli bir ortak bulmaları gerekiyordu. Bu durum zaman zaman uyuşmazlıklara ve ilave maliyetlerin ortaya çıkmasına sebep olabilmekteydi. Ancak, 1 Haziran 2021 tarihinde "Law No.2 of 2015 Commercial Companies Law"da değişiklik yapılmış olup, ticari şirketlerin kurulmasında %51 oranında aranan Emirlik hissedarına veya temsilcisine sahip olma zorunluluğu bazı istisnalarla birlikte, ortadan kaldırılarak yabancı yatırımcılara %100 yabancı mülkiyet hakkı imkânı sağlanmıştır.

LLC olarak şirket kurulumunun haricinde, BAE'de serbest bölgeler üzerinden de lisans alınması mümkündür. Serbest bölgeler şehrin dışında ve giriş çıkışı kontrollü bölgeler olabileceği gibi (JAFZA, Hamriyah gibi), şehrin içerisinde ve fiziksel olarak şehirden sınırları ayrılmamış yerler olabilmektedir. Bu tür serbest bölgelerde (Abu Dhabi Global Market, Silicon Oasis, Internet City, Media City gibi) de ofis açılabilir.

BAE Şirketler Kanunu herhangi bir asgari sermaye şartı öngörmemektedir. Ancak işletmenin kuruluş amaçlarına ulaşmak için yeterli sermayeye sahip olması ve sermayenin eşit değerinde hisselerden oluşması gerekmektedir. Diğer taraftan, serbest bölgelerde kurulan firmalar için asgari sermaye şartı olabilmekte olup, serbest bölgelere göre asgari sermaye şartı değişebilmektedir.

BAE'de bir şirket kurma süreci, yedi emirliğin tamamında yalnızca birkaç basit adımı içermektedir. İlgili emirlikteki Ekonomik Kalkınma Departmanına şahsen başvurulabilmektedir. Ayrıca, ticari lisans almak ve online şirket kurmak için gerekli belgelerle başvurunun dakikalar içinde lisansa dönüşeceği dijital platformlar mevcuttur. Yatırımcılar ayrıca hukuk büroları veya iş kurma hizmetleri sunan belirlenmiş şirketler aracılığıyla da başvurabilirler. Bir şirket kurmak, tipik olarak, ticari bir lisans verilmesi için yerin belirlenmesini, işin niteliğini belirtmeyi ve gerekli ücretleri ödemeyi içermektedir.

BAE'de şirketlere sunulan bazı önemli destekler bulunmaktadır. Örneğin finansman alanında, Dubai Gelecek Fonu ile birlikte teknoloji alanında faaliyet gösteren şirketlere 1 milyar dirhem (yaklaşık 272 milyon ABD doları) değerinde destek sunulmaktadır. Serbest bölge teşvikleri ile birlikte yabancı yatırımı çekmek ve yeni işletmeleri teşvik etmek için, şirketlere vergiden muafiyet, gümrük vergileri muafiyeti gibi çeşitli teşvikler sağlanmaktadır.

Altyapı konusunda ise girişimcilere ofis alanı, mentorluk ve iş geliştirme hizmetleri sunan birçok iş merkezi, teknoloji ve yenilik odaklı işletmeler için gelişmiş altyapı ve araştırma tesislerine sahip teknoloji parkları ve devlet hizmetlerine kolay erişim için e-devlet benzeri platformlar bulunmaktadır.

Uluslararası Hizmet Ticareti Genel Müdürlüğü

Bunların yanında yenilikçi ürünler ve hizmetler üretilmesi için ar-ge desteği ve uluslararası firmalara sağlanan ticaret destekler sayılabilmektedir.

BAE’de şirket satın alma biçimleri değişiklik göstermektedir. Varlık satın alma, hisse devri veya birleşme gibi farklı satın alma yöntemleri mevcuttur. Her satın alma biçiminin kendine özgün yasal ve vergisel sonuçları vardır. Satın alınan şirketin ticari lisansının yeni mülkiyete devredilmesi gereklidir. Şirket sözleşmesindeki değişiklikler ve diğer yasal işlemler ilgili resmî kurumlara bildirilmelidir. Ticaret sicili, gayrimenkul kayıtları ve diğer ilgili kurumlarda gerekli kayıtlar güncellenmelidir.

Satın alınacak işletmenin hukuki yapısına göre tabi olacağı mevzuatı farklılık arz etmektedir. Bu kapsamda, satın alınacak işletmenin işgal alanı, ortaklarının niteliği, hedefleri ve öngörülen yapısı göz önüne alınarak hukuki yapısının gözden geçirilmesi gerekmektedir.

Şirket satın alımının gerçekleştirilmesinde bazı faaliyetlerin yürütülebilmesi için ilgili kamu otoritesinden özel onay alınması gerekebilmektedir. Örneğin; hukuki faaliyetler için Adalet Bakanlığından, ikinci el araç alımı ve araç kiralama işletmeleri için İçişleri Bakanlığından, sağlık hizmetleri için yerel sağlık kuruluşlarından onay alınması gerekmektedir.

Şube Açma

Şube ofisi, ana şirketin bir uzantısı olmaklar birlikte aynı ad ve hukuki kişilik altında faaliyet göstermektedir. Ana şirketten ayrı bir hukuki niteliğe sahip olmadığından ana şirket şubenin faaliyetlerinden sorumludur. Şube, ana şirketin benzer iş faaliyetlerini yürütmek amacıyla kurulur ve BAE’deki yabancı şirketler için geçerli olan düzenlemelere tabidir. Şube ofisleri, BAE vatandaşı veya tamamen BAE vatandaşlarına ait bir şirket olan yerel bir hizmet acentesi atamak zorundadır.

Şube açma ile şirket kurulumu arasında bazı farklar vardır. Şube şirketten ayrı bir hukuki niteliğe sahip değildir. Dolayısıyla ana şirket şubenin faaliyetlerinden sorumludur. Şirket, şube ofisine göre daha fazla özerklik ve esneklik sağlamaktadır. Son olarak, şube ofisleri yerel bir hizmet acentesi atamak zorundayken, şirketler belirli alanlara ve özel gereksinimlere göre hizmet acentesi atayabilmektedir.

Vize ve İzinler

BAE’de ikamet ve çalışma izni konusunda kefalet sistemi uygulanmaktadır. Yabancılar ancak bir vatandaşın veya bir kurumun kefaletine dayanarak ikamet etmekte veya çalışabilmektedirler. Kefil bir BAE vatandaşı veya şirket olabileceği gibi belirli şartları karşılayan yabancı işçiler kendi aile fertlerine ikamet izni çıkarmak için kefil olabilmektedirler. Kefil olabilecek kişiler/kurumlar aşağıda belirtilmiştir:

- BAE vatandaşları
- BAE kamu kurum ve kuruluşlar (Federal ve yerel)
- BAE kamu şirketleri
- BAE kanunlarına istinaden kurulan özel şirketler
- Yabancı şirketlerin BAE kanunlarına göre kurulan şubeleri
- Serbest bölgelerde %100 yabancı sermayeli şirketler

BAE’de yabancılar açısından herhangi bir iş güvencesi mekanizması uygulanmamakta ve ayrıca asgari ücret uygulaması da bulunmamaktadır. Bir yabancıнын ülkede bulunması ancak bir iş sözleşmesine, yatırımcı olmasına veya çalışan bir aile ferdinin kefaletinde ikamet etmesine bağlıdır. Bu şartları yerine getirmeyen yabancılar ülkeyi 30 gün içerisinde terk etmek zorundadır.

Vergi Uygulamaları

BAE'de şahıslara gelir vergisi uygulanmamaktadır. Haziran 2023'ten itibaren %9 kurumlar vergisi uygulanmaya başlamıştır.

BAE'nin de üyesi olduğu Körfez İş Birliği Konseyi (KİK) tarafından alınan karar çerçevesinde KİK üyesi ülkeler KDV uygulamasına başlamayı kararlaştırmıştı. Bu çerçevede hazırlıklarını yürüten BAE 2016 yılı sonunda bir Federal Vergi İdaresi kurmuş olup, 2018 yılı başından itibaren KDV uygulamasına başlamıştır. KDV, iç piyasada üretilen ürünlerin yanında, ithal ürünlere de uygulanmaktadır.

BAE Federal Vergi Dairesi (FTA), 2016 tarihli (Law No.13 of 2016) Federal Yasa uyarınca kurulmuştur. Anılan otorite, BAE genelinde federal vergileri yönetme ve toplamanın yanı sıra, vergi kaynaklı gelirleri dağıtmak ve vergi ile ilgili prosedürleri uygulamaktan sorumludur.

KDV uygulamasının başlamasıyla yıllık cirosu 375 bin dirhemi geçen firmalar, bir vergi numarası olarak vergi idaresine kayıt yaptırmak zorundadır. Bu çerçevede verilecek KDV beyannameleri BAE'de yatırım yapan firmaların temel vergisel yükümlülüğü olmuştur. "Özel Olarak Belirlenmiş Bölge" niteliklerini taşıyan serbest bölgeler Kabine Kararı ile KDV'den muaf olabilirken, bu nitelikleri haiz olmayan serbest bölgeler BAE anakarasındaki herhangi bir yer gibi muamele görerek KDV'ye tabidir.

Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (IFRS), BAE'de zorunlu muhasebe standartlarıdır. Bu nedenle, NASDAQ Dubai, Dubai Finansal Piyasası (DFM) veya Abu Dabi Menkul Kıymetler Borsası'nda (ADX) listelenen tüm şirketlerin muhasebe kayıtlarını Uluslararası Finansal Raporlama Standartları'na uygun olarak yönetmesi gerekmektedir.

KDV'nin hesaplanması ve girdi/çıkıtı arasında KDV farklılığı bulunması halinde vergi iadesi alınması gibi hususlar ilgili makamların yönetmelikleriyle düzenlenmiş olup, ülkemiz uygulamalarıyla benzerlik taşımaktadır.

Eğitim, sağlık alanlarındaki birtakım hizmetler, ham altın ve kuyumculuk ürünlerinin toptan satışı vb. alanlar KDV uygulamasından muaf tutulmuştur.

Tüketim vergisi, tipik olarak insan sağlığına veya çevreye zararlı olan belirli mallar üzerinden alınmaktadır. Tütün, tütün ürünleri veya nikotin içeren elektronik sigaralar ile enerji içeceklerinden %100, şekerli ve gazlı içeceklerden %50 oranında tüketim vergisi alınmaktadır.

Vergi Kayıt Numarası (TRN), Dubai'de KDV sistemine kaydolduktan sonra şirkete veya kişiye otomatik olarak verilmektedir. Devletin bir işletme veya şahıs tarafından yapılan tüm işlemleri takip etmesine olanak vereceği için şirketlerin TRN'yi aktif olarak kullanması gerekmektedir.

2023 yılı haziran ayından itibaren kurumlar vergisi alınmaya başlanmıştır. Yapılan yeni düzenlemeye göre, 1 Haziran 2023 tarihinden itibaren başlayarak ve takip eden yeni mali yıl için geçerli olmak üzere, vergiye tabi geliri 375.000 AED'yi (yaklaşık 100.000 dolar) aşan ticari işletmeler için %9 oranında kurumlar vergisi uygulanmaya başlanmıştır. Gerçek kişiler tarafından istihdamdan, gayrimenkulden ve diğer yatırımlardan elde edilen kişisel gelir veya BAE'de lisanslı veya başka bir şekilde izin verilen bir ticari faaliyetten kaynaklanmayan kazançlardan elde edilen diğer gelirler için kurumlar vergisi uygulanmayacaktır.

BAE Ülkesinde Düzenlenen Bilişim Sektörü Fuar ve Etkinlikler

ŞEHİR	ORGANİZASYON ADI	ORGANİZATÖR	BAŞLANGIÇ TARİHİ	WEB SİTESİ	BİLİŞİM ALT SEKTÖRÜ
Dubai	Gitex	Dubai World Trade Center	Ekim	https://www.gitex.com/	
Dubai	GISEC	Dubai World Trade Center	MArt	https://www.gisec.ae/	Siber Güvenlik
Dubai	Step Conference	Step Conference	Şubat	https://dubai.stepconference.com/	
Dubai	World Blockchain Summit	Trescon	Mart	https://tresconglobal.com/conferences/blockchain/dubai/	
Dubai	Seamless Middle East	Terrapin	Mayıs	https://www.terrapinn.com/exhibition/seamless-middle-east/	
DUBAİ	Smart City Expo Dubai	SMART CITY EXPO	MArt	https://smartcitiesexpoworldforum.ae/	Akıllı Şehirler
DUBAİ	CAPACITY MIDDLE EAST	CAPACITY MEDIA	Şubat	https://events.capacitymedia.com/event/0d849ca6-501d-4377-8ae4-f38d1383da46/summary	
DUBAİ	Digimarcon	Digimarcon	Ekim	https://digimarcon.com/events/	
DUBAİ	Cabsat	DWTC	Mayıs	https://www.cabsat.com/	
DUBAİ	SEAMLESS MIDDLE EAST	TERRAPIN	Mayıs	https://www.terrapinn.com/exhibition/seamless-middle-east/?pk_campaign=listing&pk_kwd=AF&pk_source=terrapinn&pk_medium=link	
DUBAİ	FINEXT DUBAI	InternetShine Corporation	Şubat	https://finextcon.com/	
DUBAİ	ISS WORLD MIDDLE EAST	TELESTRATEGIES, INC.	Şubat	https://www.issworldtraining.com/iss_mea/index.htm	
DUBAİ	Telecoms World Middle East	Terrapinn	Mayıs	https://www.terrapinn.com/conference/telecoms-world-middle-east/index.stm	Telekomünikasyon

BAE Ülkesinde İş Birliği Yapılabilecek Kurum ve Kuruluşlar

ŞEHİR	KURUM/KURULUŞ ADI	İRTİBAT KURULACAK KİŞİ	UNVANI	WEB SİTESİ	TELEFON	E-POSTA	BİLİŞİM ALT SEKTÖRÜ
Dubai	Ministry of Industry and Advanced Technology			https://mojat.gov.ae/	00971 600565 554	-	
Dubai	Ministry of State for Artificial Intelligence, Digital Economy and Remote Work			https://ai.gov.ae/		info@ai.gov.ae	
Abu Dabi ve Dubai	Telecommunications and Digital Government Regulatory Authority			https://tdra.gov.ae/	00971 4 777404 9	info@tdra.gov.ae	

Uluslararası Hizmet Ticareti Genel Müdürlüğü

Dubai	Digital Dubai			https://www.digitaldubai.ae/	00971 600 56 0000	help@digitaldubai.ae	
Dubai	DEWA	Bernadette Braganza	Key Account Mgr	www.dewa.gov.ae	00971 56 225875 7	bernadette.braganza@dewa.gov.ae	
Sharjah	Sharjah Innovation Park	Naziha Antar	Senior Executive - CEO Office	https://srtip.ae/	00971 55 744848 0	nantar@srtip.ae	
Dubai	Dubai Internet City	Fatima Rafat	Business Development Manager	https://dic.ae/	00971 4 391111 1	fatima.rafat@dic.ae	
Dubai	Dubai Silicon Oasis			https://www.dsoa.ae/			

BAE Ülkesinde İhaleler

Kamu alımlarına ilişkin mevzuat genel hatlarıyla “Cabinet Resolution No. (4) of 2019 Procurement Regulation and Storehouse Management in Federal Government Cabinet” isimli metinde yer almaktadır. İlgili mevzuatta kamu alımlarına ilişkin istisnalara yer verilmiştir.

BAE Kamu Kurumları, yapacakları ihalelerde şeffaf ve eşit muamele dayalı bir sistem yürütmekte sorumludur. Bütün ihaleler açık ihale usulü yapılmakta olup, katılım şartı ön koşulu olarak isteklinin idare tarafından belirlenen yönergelere uyması ve e-ihale (e-procurement) sistemine kayıtlı olması gerekmektedir.

Kayıt işlemi genel olarak; ilgili web sitesine kayıt, tedarikçi bilgilerinin girilmesi ve ilgili belgelerin sisteme yüklenmesi şeklinde gerçekleştirilmektedir.

Kaydolacak firmanın sahiplerinin/ortaklarının kamu alımına konu kurum/kuruluşta görevli olmaması gerekmektedir. Diğer taraftan; Maliye Bakanlığı, kendi iç işleyişine ve standartlarına göre, tedarikçi kayıt başvurusunu reddedebilmekte veya gereksiz/gereksiz olarak ve herhangi bir sorumluluğu olmaksızın kaydolmuş bir tedarikçinin kaydını iptal edebilmektedir.

Maliye Bakanlığı tarafından geliştirilen gelişmiş satın alma sistemi; Maliye Bakanlığı, diğer bakanlıklar ve federal kuruluşlar tarafından yapılması amaçlanan alımların bir listesini içermektedir. Bu sistem aracılığıyla, kuruluşlar ihalelerin açıldığını duyurabilmekte ve teklifleri alabilmektedir. Başvuru sahipleri de yapmış oldukları başvuruları sistem üzerinden takip edebilmektedir. İhaleye çıkan kuruluşlar, ihaleyi alan firmayı sistem üzerinden açıklamaktadır. Ayrıca, benzer şekilde müzayede yapmak için kullanılacak ihale ve müzayede sistemi de bulunmaktadır.

Federal hükümet e-ihale sistemi haricinde her bir emirliğin kendi e-ihale sistemi bulunmaktadır. Genel işleyiş aynı olmakla birlikte emirlikler bazında bazı farklı uygulamalar görülmektedir.

Abu Dabi;

BAE Silahlı Kuvvetleri ile Abu Dabi Polis Teşkilatının yapacakları kamu alımlarında süreçler “Tawazun Economic Council” isimli kuruluş tarafından yürütülmekte olup, ilgili süreçleri bahse konu kuruluş yürütmektedir. Diğer taraftan, Public-Private Partnership (PPP) modeli ile gerçekleştirilecek projeler Abu Dabi Yatırım Ofisi uhdesinde yürütülmektedir.

Dubai;

Dubai hükümetinin kurumları tarafından gerçekleştirilecek alımlar için kullanılan “eSupply” platformu üzerinden tedarikçiler tekliflerini iletebilmektedir. Gençlik projeleri için Hamdan bin Muhammed Programı kapsamında kayıtlı küçük ve orta ölçekli işletmeler genel işleyişten muaf tutulmaktadır.

Ras Al Khaimah;

Diğer emirliklerden farklı olarak kamu alımları için ihale sistemine kaydolacak firmaların BAE firması olması ya da firmanın en az %15'ine bir BAE vatandaşının sahip olması ve ilgili kurumlardan lisans almış olması gerekmektedir.

Diğer taraftan, bütün kamu alımlarının ve ihalelerinin takip edilebildiği Maliye Bakanlığı Sistemi ve Dijital Kamu Alımları Platformu (Digital Government Procurement Platform – DPP) mevcuttur.

Bilişim sektörü özelinde bakıldığında ise DEWA, Etisalat, Du Telecom gibi servis sağlayıcılarının bilişim hizmetlerine ilişkin ihaleleri kendi internet sitelerinde, kendi sistemleri ile yayımlanmaktadır.

Ofis Hizmetleri Veren Şirketler

KURULUŞ ADI	WEB SİTESİ
Bayut	https://www.bayut.com/to-rent/offices/uae/
Dubizzle	https://uae.dubizzle.com/en/property-for-rent/commercial/office/
Instantoffices	https://www.instantoffices.com/en/ae
WeWork	https://www.wework.com/l/office-space/united-arab-emirates

Hukuki Danışmanlık Kuruluşları

AÇIKLAMA	WEB SİTESİ
Ahmed Salem Al Saedi Advocates +971 50 315 9583 veya +971 2 671 7760 Hizmetler: Hukuk, Ceza Hukuku, Bankacılık, Aile Hukuku	https://4l.biz/
EMEA Legal Couns +971 56 961 6551 Hizmetler: Tüm Branşlar	http://emealc.com/uae/
Al Safar & Partne +971 4 422 1944 or +971 800 529937 Hizmetler: Tüm Branşlar	https://dubailawyers.ae/
Al Shaiba Advocates and Legal Consultants +971 50 188 8453 Hizmetler: Tüm Branşlar	https://askthelaw.ae/

Hızlandırıcı (Accelerator) Programlar

Start-up'lar için bir hızlandırıcıdan (Accelerator) bahsedildiğinde genellikle birkaç ay süren destek programları kastedilmektedir. Amaç, yüksek pazar potansiyeline sahip start-up'ları, pazar olgunluğuna ulaştırmak ve büyüme sağlamaktır. Bu tür programlar genellikle bilişim ve iletişim teknolojileri

Uluslararası Hizmet Ticareti Genel Müdürlüğü

alanında iş fikirleri olan yeni kuruculara yöneliktir. Aşağıda BAE'deki bazı program sağlayıcılar listelenmiştir.

Wamda

Wamda, MENA bölgesindeki girişimcileri desteklemek amacıyla kurulan bir dijital medya platformu ve aynı zamana hızlandırıcı programıdır. Girişimciler ve destekleyici paydaşlar için TestBED adında 10 haftalık bir hızlandırma programı sunmaktadır. Bölgedeki startup ve girişimcilik haberleri için medya platformu sağlar. Ayrıca, şirketlere başlangıç sermayesi sağlayan bir yatırım fonu işletmektedir. Seyahat ve konaklama sektörlerine hitap etmektedir.

Web: <https://www.wamda.com/>

In5

In5, öncelikle BAE'de faaliyet gösteren TECOM Grubu destekli bir başlangıç inkübatörüdür. 6 aylık bir süreye yayılan in5 Tech, in5 Media ve in5 Design olmak üzere 3 kuluçka programı sunmaktadır. Firma, Nesnelerin İnterneti, Bulut Bilişim, Robotik, 3D Baskı vb. alanlarda faaliyet gösteren girişimlere odaklanmaktadır.

Web: <https://infive.ae/>

Faster Capital

Faster Capital, tüketici İnternet girişimlerine odaklanan bir hızlandırıcıdır. 50.000\$ ile 500.000\$ arasında fon sağlar ve karşılığında %25 ila %50 arasında öz sermaye alır. Aralık 2017 itibariyle, programdan 20'den fazla girişim çıkmıştır. Hızlandırıcı, programlarını öncelikle BAE'de yürütmektedir.

Web: <https://fastercapital.com/>

Future Accelerators

Dubai Future Accelerators, 9 haftalık bir iş hızlandırma programı yürüten bir başlangıç hızlandırıcısıdır. Yapay zekadan, sağlık sektörüne, otomobil sektöründen Fintech'e oldukça çeşitli alanlardaki teknolojiler ve sektörlerde çalışan girişimleri kabul etmektedir.

Web: <https://www.dubaifuture.ae/initiatives/future-design-and-acceleration/>

Firma Listeleri

KURULUŞLAR	WEB SİTESİ
HKTDC Sourcing Hong Kong tabanlı bir firma veri tabanı sitesi	http://www.sourcing.hktdc.com
MFG-Trade Tüm sektörlerden firmalara açık, Çin merkezli bir B2B firması	http://www.mfgtrade.com
Trade Atlas İthalatçılarla birlikte muhtemel rakiplerin de görülebileceği bir web sitesi	https://www.tradeatlas.com/en

TİCARET BAKANLIĞI BİLİŞİM SEKTÖRÜ DESTEKLERİ

Bilişim sektörü destekleri için Bakanlığımızın destekleri [websitemizde](#) gösterilmektedir

Müşavirlik ve Ataşelikler İletişim Bilgileri

ABU DABI	Fundagül BACI Ticaret Müşaviri	Turkish Embassy Office of the Commercial Counsellor Embassies Area, West Zone 59- 02/1- Villa No:34 P.O.Box:3204, ABU DHABI	00 971 2 441 77 02	abudhabi@ticaret.gov.tr
DUBAİ	Ersoy ERBAY Ticaret Ataşesi Hacı Hasan KAYGISIZ Ticaret Ataşesi Muhammed Emin ERKAL Ticaret Ataşesi	Turkish Consulate General Office of the Commercial Attache Dubai World Trade Center Tower 29 th floor P.O.Box.:9221 DUBAI	00 971 4 332 79 33	dubai@ticaret.gov.tr

Bilişimin Yıldızları Programı

Bilişim ve alt sektörlerdeki katma değeri yüksek bilişim sektörünün desteklenmesi, inovasyonun teşvil edilmesi ve küresel unicornların oluşturulması amacı doğrultusunda 5447 sayılı Türkiye Bilişim Sektörünün Uluslararasılaşması ve E-Turquality (Bilişimin Yıldızları) Programı Hakkında Karar 20/4/2022 tarihli ve 31815 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak bilişim ihracatçılarımıza ve işbirliği kuruluşlarımıza sunulmuştur.

- Yazılım,
- Dijital oyun,
- Finansal yazılım ve teknolojiler
- Blok zincir yazılım ve teknolojiler
- Yapay zekâ, büyük veri,
- Siber güvenlik,
- Akıllı şehir ile yeşil dönüşüm yazılım ve hizmetleri,
- Telekomünikasyon, 5G, bulut ve iletişim hizmetleri,
- Veri merkezi,
- Bilişim hizmetleri,
- Sistem bakım ve destek hizmetleri ve

- Dijital aracılık ve hizmet platformları

yeni karar kapsamına alınmıştır. Böylelikle, tüm alt sektörlerinin desteklenmesi ve ihracatın tüm ülke geneline, tabana yayılması amaçlanmıştır.

E-Turquality (Bilişimin Yıldızları) Programı ile mevcut Turquality desteklerinin kapsamı genişletilerek mevcut programda olmayan;

- TeknoHızlandırıcı İşbirliği Kuruluşu Proje Desteği
- Uluslararası Katma Değerli Bilişim Yüklenici Proje Desteği
- Yurtdışı İhale Desteği
- Uluslararası Teknoloji Pazarlama Ofisleri Desteği
- Hizmet Pazarlama Platformlarına Üyelik Desteği
- Yazılımcılar için Simülatör/Test Ekipmanı Kiralama Desteği
- Yurtdışı Oyun, Dizi ve Filmlerde Türk Ürün Yerleştirme Desteği
- Yurtdışı Arama Desteği
- Yurtiçi Uluslararası Fuar Desteği
- Veri Merkezi Desteği
- Yıldız Yurtdışı Ofisleri Desteği
- Yurt Dışında Yerleşik Şirkete Ait Oyun/Yazılım/Aracılık Platformu Alımına Yönelik Danışmanlık Desteği
- Patent/Fikri Mülkiyet Hakkı Alım Desteği
- Yazılım/Oyun/Mobil Uygulama Test Desteği

gibi bir çok yeni destek unsuru eklenmiştir. Ayrıca, bilişim sektörünün nihai hizmetlerinin yurtdışına açılımında girdi olarak ülkemiz yerli ve milli yazılım ve hizmetlerin kullanılmasının teşvik edilmesini teminen Yerli Malı Kullanımı desteği oluşturulmuştur.

Desteklerin sürdürülebilir biçimde yönetilmesi ve kurumsallaşması, izleme ve performans analizinin takibini teminen E-Turquality (Bilişimin Yıldızları) Programının kurumsallaştırılması ve sürdürülebilirliği ile ilgili mekanizmalar da tesis edilmiştir. Bu kapsamda, bilişim sektörüne verilen desteklerin etkinliği ve verimliliği ölçülerek kamu kaynaklarının uygun biçimde kullanılması hedeflenmiştir.

Bilişimin Yıldızları Programı hakkında detaylı bilgileri ulaşmak için <https://www.ticaret.gov.tr/destekler/hizmet-sektoru-destekleri/bilisim> adresini ziyaret edebilirsiniz.

Müşavire Danışın Portalı

<https://mussaviredanisin.ticaret.gov.tr/>

“Müşavire Danışın” uygulaması iş dünyamızın Ticaret Müşavir ve Ataşelerimiz ile iletişimini kolaylaştırmak ve etkinleştirmek amacıyla oluşturulmuştur. Müşavire Danışın uygulamasını kullanarak, Ticaret Müşavir ve Ataşelerimizden görev yaptıkları ülkelerle ilgili bilgi talep edebilir, sorularınızı yöneltebilir ve Müşavirlerimiz tarafından verilen cevapları ve sağlanan bilgileri uygulama üzerinden takip edebilirsiniz.

Talebiniz ilgili Ticaret Müşavirliğimize veya Ataşeliğimize doğrudan yönlendirilecek olup, en kısa sürede cevaplandırılacaktır. Sorunuzun veya ulaşmak istediğiniz bilginin Ticaret Müşavirlerimiz ve Ataşelerimizle ilgili olmaması durumunda, doğru bilgiye ulaşacağınız kaynaklara veya temas noktalarına gerekli yönlendirmeler yapılacaktır.